

Keski-Suomen Maanpuolustussäätiön 25-vuotisjuhla 20.10.2015

Kunnioitetut sotiemme veteraanit, Keski-Suomen Maanpuolustussäätiön edustajat, hyvät naiset ja herrat.

Kiitän kutsusta Keski-Suomen Maanpuolustussäätiön 25-vuotisjuhlaan tänne Jyväskylään.

Turvallisuusympäristömme on muuttunut Ukrainan konfliktin takia merkittävästi. Olemme tilanteessa, jossa Venäjän suhde Yhdysvaltoihin, EU:iin ja pääosaan EU-maista on kriisissä ja se heijastuu myös väistämättä Suomen turvallisuustilanteeseen.

Venäjän toteuttama Krimin valtaus ja sen jälkeinen toiminta Itä-Ukrainassa separatistien tukemisessa ja myös suorana sotilaallisena toimintana Ukrainan alueella ovat vastoin kansainvälisiä lakeja ja niitä periaatteita, joita Venäjä on mm. ETYJ:n avulla ollut luomassa.

Lähialueellamme kiristynyt tilanne näkyy etenkin Venäjän sotilaallisena aktiivisuutena harjoitusten ja mm. lento- ja alustoiminnan muodossa ja tilanteen johdosta myös Naton harjoitusten merkittävänä lisääntymisenä.

Ongelmallista on se miten Venäjä määrittelee uhkaamisen – siihen näyttää riittävän mm. erittäin pienet amerikkalaiset joukot Baltian maissa tai se, että maat Venäjän naapurissa pyrkivät pitämään oman puolustuksensa kunnossa joko yksin osana Natoa.

Lisämausteen antaa Venäjän varsin provokatiivinen ydinaseretoriikka, jolla se muistuttaa suurvalta-asetaan sekä varoittaa muita toimijoita olemaan puuttumatta sotilaallisesti Ukrainan tilanteeseen.

Haluan selvästi todeta, että Venäjältä ei tällä hetkellä kohdistu suoraa sotilaallista uhkaa Suomea vastaan. Suoraa sotilaallista uhkaa ei tällä hetkellä nähdä akuuttina myöskään naapurimaissamme, mutta toisaalta etenkin Baltian maat pitävät esillä Venäjän puuttumista niiden sisäisiin asioihin sekä epävakauden lietsomisyhtymisiä ja mahdollista Naton yhtenäisyyden testaamista.

Myös Venäjän sisäisessä tilanteessa on merkittäviä haasteita. Esimerkiksi miesten eliniänodote on vain 64 v, eli 15 vuotta matalampi kuin Saksassa. Venäjän talous on laskevalla käyrällä BKT:n laskiessa tänä vuonna 3-5 %. Selkeät satsaukset tulevaisuuteen, pl. asevoimien kehittäminen, näyttävät Venäjällä pitkälti puuttuvan, mm. kansallisen infrastruktuurin kehittämisen, koulutuksen ja tutkimuksen osalta. Myös investoinnit - koti- ja ulkomaiset - ovat edelleen laskusuunnassa.

Oleellista on kuitenkin tarkastella laajaa vaikuttamisen keinovalikoimaa ja sotilaallista kokonaiskapasiteettia ja siihen liittyvää kykyä nopeasti projisoida voimaa (maa-, meri-, ilma- ja erikoisjoukkoja) koko Venäjän alueelta. Tästä Ukraina on esimerkkinä.

Venäjän asevoimien uudistamiseen kuuluu olennaisesti kyky ylläpitää valmiutta korkealla tasolla ja on erityisesti panostanut valmiusharjoituksiinsa, joihin on osallistunut sellaisia elementtejä joita ei ole nähty Itämerellä vuosikymmeniin; esim. strategisia pommikoneita sekä erikois-, maavoima- ja maahanlaskujoukkoja yhteistoiminnassa merivoimien kanssa. Valmiutta sekä uudistettavaa johtamisjärjestelmää parannetaan ja testataan ns. yllätyksellisillä valmiudenkohotusharjoituksilla.

Naton mukaan Venäjän yllätykselliset harjoitukset lisäävät epävakautta jo muutenkin kiristyneessä tilanteessa. Julkisuudessa on esiintynyt huolta, että Venäjä voisi tehdä yllätyshyökkäyksen tällaisten harjoitusten varjolla. Harjoitustoiminnalla onkin ollut roolinsa Venäjän asevoimien operaatioon ryhmittämisessä ja huomion kiinnittämisessä toisaalle Georgian ja Ukrainan konflikteissa.

Itämeren alueen valtioissa on suunniteltu myös kansallisia toimenpiteitä kiristyneen turvallisuustilanteen vuoksi. Esimerkiksi Liettua aikoo aloittaa osittaiset asevelvollisten kutsunnat seuraavien viiden vuoden ajaksi ja Ruotsin hallitus on päättänyt, että kertausharjoitukset voidaan ottaa uudelleen käyttöön. Kaikki Suomen naapurivaltiot ovat korottaneet puolustusmenojaan.

Luottamuksen uudelleen rakentaminen Venäjän ja lännen välillä tulee viemään pitkään, eikä rakentaminen tällä hetkellä edisty. Venäjän eristäytyminen jatkuu, ja se tapahtuu

pitkälti maan johdon omin toimenpitein. Presidentti Putinin tiedottaja Peskovin (marraskuussa 2014) mukaan Venäjä aikoo jatkaa jännitteiden lisäämistä niin kauan, kuin sen kansalliset intressit ovat uhattuina.

Koko kansainvälistä yhteisöä, erityisesti Suomea, kiinnostaa, mitkä ovat Venäjän strategiset tavoitteet ja mihin maan kehitys on menossa.

Hyvät kuulijat,

Muutokset toimintaympäristössämme ja geostrateginen asemamme ovat keskeisiä tekijöitä arvioitaessa Suomen puolustuksen tarpeita.

Yleisesti tarkastellen sotilaallisen maanpuolustuksen toimintaympäristössä tapahtuu muutosta ainakin kolmella tasolla.

Ensinnäkin, sotilaallinen voimankäyttö muuttuu itsessään. Laaja-alainenkaan voimankäyttö ei tulevaisuudessa välttämättä tarkoita suurien maa-alueiden haltuunottoa ja hallintaa. Sotilaalliset operaatiot pyritään toteuttamaan pienemmillä, suorituskykyisillä nopean valmiuden joukoilla. Tämä tarkoittaa puolustajan kannalta sitä, että ennakkovaroituksen antamiseen ja valmiuden kohottamiseen käytettävä aika lyhenee ja mm. kaukovaikutteisten täsmäaseiden merkitys kasvaa.

Toiseksi, voimankäytön kirjo laajenee. Perinteisten sotilaallisten keinojen lisäksi voidaan käyttää epäsymmetrisiä keinoja. Voidaan puhua ns. **hybridisodankäynnistä**, jossa osa toimista toteutetaan avoimesti ja osa verhotusti. Tällaisen hybridisodankäynnin keinovalikoimaan voi kuulua esimerkiksi:

- Informaatio-operaatiot, jotka voivat kohdentua laajemmallekin kuin ainoastaan kohdevaltioon (media, some)
- Kyberhyökkäykset
- Taloudellinen painostus
- Peitetyt tiedustelu- ja sabotaasioperaatiot kohdevaltiossa, joissa käytetään erikoisjoukkojen aiempaa laajemmin ja monipuolisemmin, voidaan käyttää myös tunnuksettomia aktiivipalveluksessa olevien joukkoja tai jopa yksityisiä sotilaallisia toimijoita
- Väestön sisäisten ristiriitojen lietsominen
- Harhauttaminen
- Epämääräisyys, oman toiminnan kieltäminen
- Konventionaalisten joukkojen massamainen ryhmittäminen kohteena olevan valtion rajalle. Tavoitteena lisätä poliittista painetta, vaikeuttaa päätöksentekoa ja luoda edellytykset mahdolliselle maahantunkeutumiselle.

Uhkakuvat kohdistuvat tulevaisuudessa yhä enemmän yhteiskuntiin, niiden kriittisiin toimintoihin ja kansalaisiin.

Kolmanneksi, toimintaympäristön muutosnopeuden, ennakoimattomuuden ja epävarmuuden vuoksi strategiset yllätykset ovat mahdollisia. Georgia vuonna 2008 ja alkuvuodesta 2014 nopeasti kärjistynyt Ukrainan tilanne ovat esimerkkejä sekä yllättävästä tilannekehityksestä että kriisistä, jossa on käytetty edellä mainittuja poliittisen ja sotilaallisen painostuksen keinoja. Samanlaista yllätyksellisyyttä oli aiemmin Balkanin kriiseissä, Afrikassa ja myös Lähi-idässä.

Arvoisat kuulijat,

Suomi, poiketen pääosasta Euroopan valtioita, ei kylmän sodan jälkeen muuttanut turvallisuusajatteluaan vaan kehitti sitä edelleen. Suomalaisen yhteiskunnan varautuminen toteutetaan ns. kokonaisturvallisuuden periaatteella, joka tarkoittaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamista viranomaisten, elinkeinoelämän sekä järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana.

Tämä on ratkaisu, joka parhaiten vastaa ns. hybridisodankäynnin uhkakuviin. Se on myös ylivoimaisesti kustannustehokkain malli hoitaa turvallisuutta. Tällaista, meillä jo vuosikymmeniä käytössä ollutta mallia rakennetaan tällä hetkellä useissa valtioissa ja mallia haetaan Suomesta. Suomi on myös ylläpitänyt tehokkaan sotilaallisen maanpuolustuksen, jonka kivijalkana on säilytetty yleinen asevelvollisuus.

Suomen puolustuksen päämäärä ja tehtävät ovat ajan tasalla. Ensisijainen tehtävämme on muodostaa sellainen torjuntakyky, jolla voimme ennaltaehkäistä Suomeen kohdistuvan sotilaallisen voiman käytön tai sillä uhkaamisen. Tähän me tarvitsemme korkean teknologian ja osaamisen muodostaman terävän kärjen, mutta myös alueemme laajuudesta johtuen kohtuullisen suuren joukkomäärän, erityisesti maavoimissa.

Tämä kyky rakennetaan suorituskykyisten valmiusjoukkojen, reservin ja joustavan valmiudensäätelyn varaan. Ratkaisevaa on se mihin joukkomme kykenevät, ilman modernia varustusta suorituskykyä ei synny.

Toimintaympäristön muutos ja kasvava taloudellinen keskinäisriippuvuus edellyttävät laaja-alaista **puolustusyhteistyötä**. Aktiivinen osallistuminen puolustusyhteistyöhön on välttämätöntä suorituskykyjemme turvaamiseksi. Aktiivisella toiminnalla voidaan samalla varmistaa, että yhteistyön alueet, tavoitteet ja rakenteet tukevat Suomen omia päämääriä.

Puolustusvoimien sodan ajan materiaalisen **suorituskyvyn** osalta tilanne on tänään kohtuullisen hyvä, laatu paranee, mutta lukumäärät eivät vastaa tarvetta, sillä rahoitus on riittämätön. Sodan ajan joukkojen varustukseen on vuosien varrella jäänyt huomattavia puutteita ja on nähtävissä, että riskitaso nousee edelleen. Näiden puutteiden ratkaiseminen on 2020-luvun puolustuskyvyn kannalta välttämätöntä.

Kyberpuolustuksesta on tullut kriittinen suorituskykyalue yhteistoimintaverkoston laajentuessa ja asejärjestelmien teknistyessä. Kyberpuolustuskyky vaatii rahallista panostusta ja riittäviä toimivaltuuksia.

Arvoisat kuulijat,

Suomen taloudellinen tilanne on vaikea. Korkea työttömyys ja valtiontalouden epätasapaino pakottavat hallituksen tekemään säästöjä ja rakenteellisia uudistuksia - valitettavasti myös puolustushallinnossa. Tavoitteena on saada velkaantumisen kuriin ja kääntää Suomi kasvu-uralle. Kipeitä leikkauksia on luvassa.

Puolustusbudjetin kokonaistaso on n. 2,9 mrd. euroa vuonna 2016 ja kehyskauden aikana määrärahataso kasvaa n. 199 milj. eurolla n. 3,1 mrd. euroon. Vuoden 2016 puolustusbudjetti sekä kehyspäätös sisältävät hallitusohjelmassa mainitun, parlamentaarisen selvitysryhmän raportin mukaisen lisäyksen puolustusmateriaalihankintoihin (2016: +50 M€, 2017: +80 M€, 2018: +110 M€, 2019: +130 M€).

Samaan aikaan puolustusbudjetti sisältää uusia toimintameno- ja säästöjä sekä edellisellä vaalikaudella päätettyjä pysyviä menosäästöjä. Leikkaukset kohdistuvat puolustushallinnon palkkaliukumaan sekä hallitusohjelman mukaisesti toimintamenoihin, sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenoihin sekä maanpuolustusjärjestöille myönnettävään valtionapuun.

Vuoden 2019 kehukseen on lisätty merivoimien alushanketta (Laivue 2020) varten tilausvaltuuden aloittaminen, Tilausvaltuuden menot tulevat ajoittumaan vuosille 2019–2024. Lisäksi kehyskaudella käynnistetään ilmavoimien Hornet-kaluston suorituskyvyn korvaamishanke.

Puolustusministeriö esitti tulokset puolustusvoimien toimintamenoihin ja puolustusmateriaalihankintoihin 150 milj. euron lisärahoitusta vuosille 2016–2019 turvallisuusympäristön muutoksesta aiheutuneeseen toiminnan tason nostoon. Puolustusvoimien tehtävien toteuttaminen edellyttää nykyistä korkeampaa toimintavalmiutta ja taistelunkestävyyttä. Puolustusvoimien nykyrahoituksella ei ole mahdollista parantaa joukkojen valmiutta merkittävästi nykyisestä.

Kuluva hallituskausi on Suomen puolustuksen näkökulmasta kriittinen. Kasvavien vaatimusten täyttäminen vaatii poliittisia ratkaisuja. Nämä ratkaisut liittyvät ennen kaikkea kysymyksiin resursseista ja monikansallisen yhteistyön syventämisestä.

Näkökulman tulisi nyt keskittyä sen ympärille, mihin olemme menossa ja mitä pitäisi tehdä. Samalla on kuitenkin syytä painottaa pitkäjänteisen suunnittelun ja ajattelun merkitystä. Puolustusjärjestelmä tai sen osia voidaan ajaa alas hyvinkin lyhyessä ajassa, mutta niiden uudelleen rakentaminen kestää vuosikymmeniä.

Tärkeää on myös, ettei puolustusta tarkastella irrallaan muusta yhteiskunnasta ja kansainvälisestä kehityksestä. Päinvastoin, puolustuksen kehittämistä tulee arvioida laajemman yhteiskunnallisen kehityksen kautta. Puolustukseen tarvittavien resurssien riittävyys ja lainsäädännön ajantasaisuus, maamme poliittinen ja taloudellinen vakaus, kansalaisten maanpuolustustahto sekä poliittinen tahto ja päätöksentekokyky ovat puolustuspolitiikkamme sisäpoliittisia tavoitteita. Puolustuspolitiikkamme kansainvälisessä ulottuvuudessa meidän tulee varmistaa kansainvälisen yhteistyön ja kriisinhallinnan avulla kalustomme yhteensopivuus, huoltovarmuus ja riittävät harjoitusmahdollisuudet.

Arvoisa juhlayleisö,

Vapaaehtoinen maanpuolustus on tärkeä osa suomalaista kokonaisturvallisuuden kenttää, ja sen tukemiseksi tehty arvokas työ edistää samalla yhteiskuntamme kykyä selvitä tulevaisuuden kriiseistä. Vapaaehtoisen maanpuolustuksen merkitys niin lisäkoulutuksen tuottajana kuin maanpuolustustahdon rakentajana ja ylläpitäjänä on huomattava, ja tulevaisuudessa näen sen merkityksen yhä lisääntyvän.

Koulutettuun reserviin ja aluepuolustukseen perustuva järjestelmämme on hyväksi havaittu. Nopeus on kuitenkin järjestelmämme Akilleen kantapää, erityisesti Maavoimissa. Tästä syystä meidän on kehitettävä kykyämme vastata nopeasti kehittyviin tilanteisiin. Keskeinen osa tätä työtä on reservimme osaamisesta huolehtiminen. Kertausharjoitukset

ovat tärkeitä paitsi joukkojemme osaamisen ja suorituskyvyn myös maanpuolustustahdon ylläpidon näkökulmasta.

Merkittävä lisä puolustusvoimien itse antamaan koulutukseen tulee vapaaehtoisen maanpuolustustyön kautta. Omien kertausharjoitustensa lisäksi puolustusvoimat tilaa Maapuolustuskoulutusyhdistykseltä sotilaallista koulutusta 250 kurssia, joissa voidaan kouluttaa vähintään 8 000 reserviläistä vuodessa.

Toimintaympäristön muutos ja tiukka taloudellinen tilanne korostavat reserviläisjärjestöjen tekemän työn merkitystä, jossa - kuten kaikessa vapaaehtoistoiminnassa - aktiivisten ja asiaansa uskovien yksilöiden henkilökohtainen panos ja sitoutuminen ovat avainasemassa.

Hyvä juhlaväki,

Tänään juhlistamme 25-vuotiasta Keski-Suomen Maanpuolustussäätiötä ja sen pitkäaikaista, aktiivista ja määrätietoista työtä reserviläisjärjestöjen toiminnan tukemiseksi ja yhteiskuntamme kriisinkestävyyden parantamiseksi.

Onnittelen merkkipäivää viettävää Keski-Suomen Maanpuolustussäätiötä ja kiitän lämpimästi säätiötä ja sen johtoa arvokkaasta työstä maanpuolustuksemme hyväksi.

Yhteiskuntamme turvallisuudesta huolehtiminen on meidän kaikkien yhteinen asia! n. Toivotan teille arvokasta 25 -vuotisjuhlaa.

